

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 22 грудня 2025 р. №10)

ЗАТВЕРДЖЕНО

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
*за дистанційною формою навчання***

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена на підставі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 року, Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Нова українська школа: відповідаємо на виклики», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 28.04.2020 № 567 (для вчителів початкових класів), професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, та в контексті вимог законодавства, зокрема Конституції України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Відповідно ст.54 п.2 Закону України «Про освіту» педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати професійний і загальнокультурний рівні та педагогічну майстерність; виконувати освітню програму для досягнення здобувачами освіти передбачених нею результатів навчання, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої Програми: професійний розвиток учителів (викладачів) музичного мистецтва відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. №988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Основні завдання Програми:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей учителів закладів загальної середньої освіти;
- поглибити й розширити знання вчителів закладів загальної середньої освіти з теорії і практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей вчителів закладів загальної середньої освіти;
- удосконалити вміння вчителів закладів загальної середньої освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;

- поглибити й розширити теоретичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін.

Особливості організації освітнього процесу за освітньою програмою

Вивчення деяких питань модулів, окремих тем, послідовність вивчення, загальна кількість годин на вивчення тем можуть бути зміненими, окремі питання тем програми можуть бути перенесені в інші теми в залежності від загальної концепції робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть різнитися залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретична складова освітньої програми може бути реалізованою через лекції / відеолекції / вебінари / відеоконференції тощо. Практична складова – через практикуми / навчальні тренінги / семінари / майстер-класи тощо.

Навчальні заняття в синхронному режимі при дистанційній формі навчання проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі проводяться в різних форматах.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- **для дистанційного навчання:** комп'ютерна техніка (комп'ютер, вебкамера, мікрофон або ноутбук), доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа суб'єкта підвищення кваліфікації, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій.

Загальні очікувані результати охоплюють: Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері базової середньої освіти;
- сутності Концепції Нової української школи;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту повної загальної середньої освіти;
- структури та змісту типової освітньої програми та освітньої програми закладу освіти, типового навчального плану та робочого навчального плану, модельної навчальної програми та навчальної програми.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту базової середньої освіти, типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (освітніх програм, укладених науковими установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку), модельних навчальних програм, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб;
- формувати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- використовувати модельну навчальну програму для розроблення навчальної програми;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі всіх учнів;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, відповідальність за долю держави, повага до багатоманітності, право вибору,

формування спільноти, полікультурність).

Розробники освітньої програми	Ковальова С.В. , доцент кафедри суспільно-гуманітарної освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», кандидат педагогічних наук, доцент; Чебан А.Д. , методист відділу загальної середньої освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення фахової кваліфікації вчителів музичного мистецтва за дистанційною формою навчання
Мета програми	Підвищити рівень професійної компетентності вчителів музичного мистецтва, розвивати готовність до впровадження інноваційних художньо-педагогічних та цифрових технологій у мистецькому освітньому процесі закладів загальної середньої освіти
Напрямок освітньої програми	Розвиток професійних компетентностей учителів музичного мистецтва (знання навчального предмета, фахових методик, технологій), педагогічно-мистецької майстерності
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Учителі (викладачі) предметів мистецької освітньої галузі, учителі музичного мистецтва
Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	60 год / 2 кредити ЄКТС 60 год: 24 год аудит. год. + 36 год керована самостійна робота
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05 Професійні компетентності: А1 Мовно-комунікативна компетентність (А1.1, А1.2, А1.3, А1.4); А2 Предметно-методична компетентність (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5, А2.6, А2.7); А3 Інформаційно-цифрова компетентність (А3.1, А3.2, А3.3); Б1 Психологічна компетентність (Б1.1, Б1.2, Б1.3, Б1.4); Б2 Емоційно-етична компетентність (Б2.1, Б2.2, Б2.3); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2, Б3.3); В1 Інклюзивна компетентність (В1.1, В1.2, В1.3); В2 Здоров'язбережувальна компетентність (В2.1, В2.2, В2.3, В2.4, В2.5); В3 Проектувальна компетентність (В3.1); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1, Д1.2, Д1.3); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2); Д3 Рефлексивна компетентність (Д3.1)
Очікувані результати	Удосконалення загальних та професійних компетентностей, зокрема пов'язаних і реалізацією освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва»
Строки виконання програми	Календарний рік

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Місце виконання освітньої програми	Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» (вул. Я. Мудрого, м. Біла Церква, 09107)
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/

Зміст програми

№ з/п	Назва та зміст навчального модуля	Всього годин	Аудиторні			
			Лекції	Семінари	Практичні	Самостійна робота
Модуль I. Філософія освіти XXI століття		2	2	–	–	2
1.1.	Національна ідентичність в історичному вимірі		2	–	–	2
Модуль II. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах реформування освіти		8	2	–	6	12
2.1.	Побудова індивідуальної програми професійного розвитку вчителя	2	–	–	2	
2.2.	Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу	2	2	–	–	2
2.3.	Культурна компетентність у професійному розвитку вчителя Нової української школи	2	–	–	2	2
2.4.	Емоційно-етична компетентність в умовах реалізації професійного стандарту вчителя	2	–	–	2	2
<i>Спецкурс «Інклюзивна освіта: теорія і практика»</i>			–	–	–	6
<i>Спецкурс «Психологічна підтримка учасників освітнього процесу»</i>						6
Модуль III. Організація освітнього процесу з предметів мистецької освітньої галузі, учителі музичного мистецтва		10	–	–	10	20
Інваріантна складова		10	–	–	10	20
3.1.	Компетентнісний потенціал мистецької освітньої галузі в умовах реалізації нового Державного стандарту базової середньої освіти	2	–	–	2	4
3.2.	Нові можливості й перспективи інтеграції мистецької освітньої галузі в реалізації реформи НУШ у старшій профільній школі	2	–	–	2	4
3.3.	Особливості реалізації модельних навчальних програм мистецької освітньої галузі	2			2	4
3.4.	Оцінювання результатів навчальних досягнень учнів на уроках музичного мистецтва в Новій українській школі: інструментарій та технології формувального оцінювання	2	–	–	2	4

3.5.	III в сучасній мистецькій освіті	2	–	–	2	4
Варіативна складова		10	–	–	10	20
3.6.	Проектне навчання учнів на уроках музичного мистецтва та в позаурочний час	2	–	–	2	4
3.7.	Спеціальні методи й технології у формуванні музичних компетентностей учнів у процесі музичної діяльності учнів	2			2	4
3.8.	Інтегрована художньо-педагогічна технологія у формуванні мистецьких компетентностей учнів на уроках музичного мистецтва та інтегрованого курсу “Мистецтво”	2			2	4
3.9.	Організація вокально-хорової роботи на уроках музичного мистецтва	2			2	4
3.10.	Музикування як засіб розвитку творчості дітей різного віку на уроках музичного мистецтва	2			2	4
Модуль IV. Діагностико-аналітичний модуль		4	–	–	4	2
4.1.	Тематична дискусія з питань сучасних підходів до вивчення музичного мистецтва	2	–	–	2	–
4.2.	Вихідне діагностування	2	–	–	2	–
Всього		24	4	–	20	36

Модуль I. Філософія освіти XXI століття

1.1. Національна ідентичність в історичному вимірі

Поняття національної та громадянської ідентичності. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» та його статті щодо основних напрямків освітньої діяльності. Різновиди освітніх заходів, пропонувані Законом України для реалізації основних напрямків виховання національної та громадянської ідентичностей.

Історична генеза української національної ідентичності: між конфронтацією та співробітництвом. Проблематика та методика національно-патріотичного, військово-патріотичного, громадянського та духовно-морального виховання. Регіональність в становленні української національної та громадянської ідентичності. Роль позашкільних заходів та позакласної роботи у формування національної та громадянської ідентичності. Пошукова та творча діяльність учнів у формуванні національної та патріотичної діяльності.

Модуль II. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах реформування освіти

2.1. Побудова індивідуальної програми професійного розвитку вчителя

Нормативно-правове забезпечення безперервного професійного розвитку педагогічних працівників. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Керівник закладу освіти». Визначення індивідуальних професійних запитів. Формувального індивідуального плану професійного розвитку.

2.2. Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу

Забезпечення безпеки з закладі освіти відповідно до вимог законодавства. Захист здоров'я учасників освітнього процесу. Безпека на території закладу освіти: контроль доступу та відеоспостереження, безпечний шлях до закладу освіти, проведення профілактичних занять з правил дорожнього руху. Техніка безпеки в кабінетах та лабораторіях, правила безпечного проведення дослідів. Екологічна безпека та гігієна, упровадження екологічно безпечних технологій в освітній процес. Включення тем безпеки життєдіяльності в освітні програми. Проведення занять та тренінгів. Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу.

2.3. Культурна компетентність у професійному розвитку вчителя Нової

української школи

Соціально-культурологічний вимір сучасної освіти. Теоретичні витoki загальнокультурної компетентності: поняття “культура” та “людина культури” у соціумі освіти. Культурна компетентність в системі загальних компетентностей вчителя (управлінця): сутність і структура культурної компетентності вчителя (управлінця). Компетентнісний потенціал мистецтва у розвитку культурної компетентності як чинника професійного розвитку вчителя(управлінця).

2.4. Емоційно-етична компетентність в умовах реалізації професійного стандарту вчителя

Зміст професійного стандарту вчителя у реалізації емоційно-етичної компетентності. Емоційно-етична компетентність як складова забезпечення виконання трудової функції "партнерська взаємодія із учасниками освітнього процесу" у відповідності до професійного стандарту за професією вчителя. Особливості організації діалогу та полілогу з учасниками освітнього процесу, враховуючи культурні й особистісні відмінності співрозмовників. Особливості прояву розуміння й співпереживання до учасників освітнього процесу, примирення і порозуміння. Застосування в освітньому процесі практики критичного мислення, усвідомлення й розуміння емоцій інших людей. Розмаїття та унікальність різних культур у суспільстві, відмінності між людьми, стратегії попередження, подолання і трансформації конфліктів.

Спецкурс «Інклюзивна освіта: теорія і практика»

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти. Ідентифікація потреб дітей з особливими освітніми потребами. Розробка індивідуальної програми розвитку дитини. Підтримка педагогів у розвитку адаптивних методик навчання, а також створення безбар'єрного фізичного та соціального середовища. Розвиток рівності, толерантності та розуміння різноманітності серед дітей, сприяння їхньому повноцінному включенню в суспільство.

Взаємодія з батьками дітей дошкільного віку та іншими учасниками освітнього процесу з метою підтримки та співпраці у створенні ефективного інклюзивного середовища. Співпраця між педагогами, психологами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу у створенні індивідуалізованих підходів до підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Кращі практики та інноваційні підходи до психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на забезпечення успішного навчання та розвитку всіх дітей.

Аналіз концепційного та теоретичного базису психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання, зокрема, використання теорій розвитку, психології виховання та соціальної педагогіки. Взаємодія психологів, педагогів та інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем. Вплив вікових особливостей на навчання та розвиток дітей з різними видами особливих освітніх потреб, включаючи інтелектуальні, фізичні, емоційно-психологічні та соціальні аспекти. Індивідуальні особливості кожної дитини: ступінь функціональних можливостей, інтереси та потреби, а також специфічні особливості, пов'язані з конкретними труднощами. Практичні приклади та рекомендації щодо урахування вікових та індивідуальних особливостей у процесі планування та виконання освітніх програм для дітей з особливими освітніми потребами.

Спецкурс «Психологічна підтримка учасників освітнього процесу»

Поняття безпечного і здорового освітнього середовища. Причини недостатнього рівня розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в закладах дошкільної освіти. Цілі, завдання, очікувані результати реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Умови розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Підходи до реагування на наслідки надзвичайних ситуацій. Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення у дітей різних вікових категорій. Психологічні техніки відновлення ресурсного стану педагогів та дітей в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самодопомоги. Особливості зниження рівня

тривожності в дітей. Ментальне здоров'я та психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем ментального здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Визначення понять «стрес», «життєстійкість». Опановування прийомами, які сприяють управлінню стресом та відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях.

Модуль III. Організація освітнього процесу з предметів мистецької освітньої галузі, учителі музичного мистецтва

3.1. Компетентнісний потенціал мистецької освітньої галузі в умовах реалізації нового Державного стандарту базової середньої освіти

Універсальні можливості мистецтва у формуванні особистості в контексті цінностей Нової української школи. Мистецька освітня галузь як складова нового Державного стандарту базової середньої освіти. Компетентнісний потенціал мистецької освітньої галузі.

3.2. Нові можливості й перспективи інтеграції мистецької освітньої галузі в реалізації реформи НУШ у старшій профільній школі

Новий контент Державного стандарту профільної середньої освіти. Мистецька освітня галузь як провідник профільної освіти. Основні аспекти змін у типовій освітній програмі для старшої профільної школи: від компетентісного підходу до вибору та індивідуальної траєкторії навчання. Інтеграція МІО в зміст профільного навчання. Як створити Курикулум профільної середньої освіти з інтеграцією мистецької освіти. Обов'язкові освітні компоненти спільні для всіх напрямів (за обраним напрямом). Вибір профілю: Індивідуальна освітня траєкторія.

3.3. Особливості реалізації модельних навчальних програм мистецької освітньої галузі

Особливості освітніх програм із мистецтва. Модельні навчальні програми мистецької освітньої галузі. Зміст та види навчальної діяльності учнів. Академічна свобода вчителя. Розроблення навчальної програми на основі модельної навчальної програми та планування занять на її основі.

3.4. Оцінювання результатів навчальних досягнень учнів на уроках музичного мистецтва в Новій українській школі: інструментарій та технології формувального оцінювання

Функції оцінювання відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти. Види оцінювання. Критерії оцінювання в мистецькій освітній галузі. Правила і процедури в організації оцінювання. Інтерактивне формувальне оцінювання прогресу в досягненнях учнів. Підсумкове оцінювання з визначеними групами результатів мистецької освітньої галузі. Моделі оцінювання та їх особливості.

3.5. Штучний інтелект в сучасній мистецькій освіті

Роль і значення штучного інтелекту у мистецькій освіті. Інструменти та сервіси ШІ для творчої діяльності. Використання ШІ в образотворчому мистецтві (генерація зображень, стильові трансформації). Можливості ШІ у музичній освіті (створення мелодій, акомпанементу, музичних експериментів). Використання ШІ у театрі, кіно та медіа-мистецтві. ШІ як засіб розвитку креативного мислення учнів. Виклики та етичні аспекти застосування ШІ у мистецтві. Перспективи інтеграції ШІ в освітній процес. Приклади успішних кейсів використання ШІ в мистецькій освіті.

3.6. Проєктне навчання учнів на уроках музичного мистецтва та в позаурочний час

Типологія урочних та позаурочних музичних проєктів. Спільні і відмінні риси музичних проєктів та їх класифікація. Методика організації та створення музичного проєкту.

3.7. Спеціальні методи й технології у формуванні музичних компетентностей учнів у процесі музичної діяльності учнів

Інтегрований курс “Мистецтво” як інновація Нової української школи. Змістові лінії у

змісті програми з інтегрованого курсу “Мистецтво” та їх спрямованість на розвиток ключових і мистецьких компетентностей учнів. Сутність поняття “метод” та методу музичного навчання. Класифікація спеціальні методи музичного навчання. Використання спеціальних методів навчання у практиці вивчення музичного мистецтва

3.8. Інтегрована художньо-педагогічна технологія у формуванні мистецьких компетентностей учнів на уроках музичного мистецтва та інтегрованого курсу “Мистецтво”

Предметно-інтегративний підхід та особливості інтеграції в шкільній мистецькій освіті. Комплекс і синтез як ключові поняття інтеграції в мистецькій освіті. Особливості використання мистецької мови в контексті інтеграції. Художньо-педагогічна інтегрована технологія як провідна технологія мистецького навчання. Комплексний вид інтеграції у практиці інтегрованого уроку мистецтва.

3.9. Організація вокально-хорової роботи на уроках музичного мистецтва

Методичні рекомендації щодо організації роботи вокально-хорових колективів. Вокально-хорова робота в закладах освіти, завдання та зміст. Характерні особливості організації вокально-хорового колективу. Кількісний склад, умови створення та вимоги до керівника вокально-хорового колективу. Головні завдання вокально-хорової роботи з дітьми шкільного віку. Особливості проведення вокально-хорової роботи з учнями початкової та основної школи. Наслідувальний спів. Інструментальний супровід при роботі над піснею. Етапи виконання роботи при розучуванні пісні. Вокально-хорова робота з різновіковими категоріями учнів закладу середньої освіти. Методи роботи у вокально-хоровому колективі. Формування та розвиток співацьких навичок. Регістри та вокальна позиція. Робота над розучуванням вокального твору. Методично-дидактичні аспекти вокально-хорової роботи. Методика розучування пісні з учнями початкової школи. Методика роботи над вокальним твором з учнями старшої школи. Гігієна та охорона дитячого голосу.

3.10. Музикування як засіб розвитку творчості дітей різного віку на уроках музичного мистецтва

Роль музики в розвитку пізнавальних процесів, емоційного інтелекту, творчих здібностей. Музична творчість дітей: вйкові особливості музичної творчості на різних вікових етапах. Методичні підходи до розвитку музичної творчості. Музичні ігри та вправи: розвиток музичного слуху, ритму, мелодії, гармонії. Спів: сольний і хоровий спів, народні пісні, авторські пісні. Музична імпровізація: Інструментальна та вокальна імпровізація, музичні казки.

Модуль IV. Діагностико-аналітичний модуль

4.1. Тематична дискусія з питань сучасних підходів до вивчення музичного мистецтва

4.2. Вихідне діагностування

Рекомендовані джерела

1. Gastrophysics: The New Science of Eating. Ч. Спенс. 2017. URL: <https://www.amazon.com/Gastrophysics-Science-Eating-Charles-Spence/dp/0735223467> https://www.researchgate.net/publication/271313271_The_Perfect_Meal_The_Multisensory_Science_of_Food_and_Dining <https://www.youtube.com/watch?v=wHkoM9qYr30>
2. Андрющенко О.О. Сутність феномену «рефлексивні вміння педагога». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2016. Вип. 51 (104), С. 67-73.
3. Бех І.Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. *Рідна школа*. 2011. № 8-9. С. 11-14.
4. Бех І.Д. Цінності як ядро особистості. Цінності освіти і виховання : науково-методичний збірник. 1997. С. 8–11.

5. Бівол О.С. Проблемно-пошукові методи навчання на уроках у початкових класах як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів. *Таврійський вісник освіти*. 2012. № 3 (39), С. 103-107.
6. Богосвятська А., Кудрик Л. Комунікативна компетентність педагога-коуча. *Зарубіжна література в школах України*. 2020. № 4, С. 12-17.
7. Бондаренко Н. Ідеї українських інтелектуалів як підложжя національно-патріотичного виховання. Формування громадянської культури в новій українській школі: традиційні та інноваційні практики. Суми : КЗ Сумський ОШО, 2022. 128 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731118>
8. Бондаренко Н. Модерна українська ідентичність як основа формування європейськості майбутньої еліти. Обдаровані діти – скарб нації! : матер. III Міжнародної наук.-практ. онлайн- конференції (м. Київ, 18-23 серп. 2022 р.). 2022. С. 139–149. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731816>
9. Ващенко Г. Виховний ідеал («Записки виховника»). Брюссель ; Торонто ; Нью - Йорк ; Лондон ; Мюнхен : Вид-во Центральної Управи Співки Української Молоді, 1976. 209 с.
10. Взаємодія у школі: 6 прикладів змін через партнерство. Посібник МОН України URL: https://38d34c07-6455-4caa-9ab77d37e22181e3.filesusr.com/ugd/417f51_002e0e562bd04458b040e24238550_cd8.pdf
11. Використання Kahoot у навчально-виховному процесі: веб-сайт. URL: <https://bit.ly/3Vmanig>
12. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дрогобич: Коло, 2003. 528 с.
13. Волошенюк О.В., Чорний О.В. Методика формування умінь з медіаграмотності на заняттях з інтегрованого курсу «Мистецтво» в НУШ : навчально-методичний посібник. Київ: Академія української преси, Центр Вільної Преси, 2020. 54. с.
14. Вороніна Г.Л. Трикутник партнерства: педагоги – батьки – діти. Харків : Основа, 2007. 302с.
15. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П., Сущенко І.М. Критичне мислення: як цьому навчати: наук.-метод. посібник / за наук. ред. О.І. Пометун. Харків, 2007. 190 с.
16. Галузьяк В.М. Рефлексія у структурі особистісно-професійної зрілості вчителя. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2008. №4, С. 17-25.
17. Гастрофізика: нова наука про їжу. *Gastrophysics: How Food & Beverages Make Customers Think & Feel*. Ч. Спенс. 2017. URL: <http://www.developmenthorizons.com/2017/08/gastrophysics-new-science-of-eating.html>
18. Гловацький С.В. Уроки інтегрованого курсу «Мистецтво». 1 клас: навчально-методичний посібник. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2019. 89 с.
19. Гловацький С.В. Уроки інтегрованого курсу «Мистецтво». 10 клас: навчально-методичний посібник. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2019. 156 с.
20. Гловацький С.В. Уроки інтегрованого курсу «Мистецтво». 10 клас: навчально-методичний посібник. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2020. 231 с.
21. Гловацький С.В. Уроки інтегрованого курсу «Мистецтво». 2 клас: навчально-методичний посібник. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2020. 104 с.
22. Гловацький С.В. Уроки інтегрованого курсу «Мистецтво». 3 клас: навчально-методичний посібник. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2021. 111 с.
23. Гловацький С.В. Уроки інтегрованого курсу «Мистецтво». 4 клас: навчально-методичний посібник. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2022. 106 с.
24. Гловацький С.В. Уроки інтегрованого курсу «Мистецтво». 8 клас: навчально-методичний посібник. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2017. 334 с.
25. Гловацький С.В. Уроки інтегрованого курсу «Мистецтво». 9 клас: навчально-методичний посібник. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2018. 192 с.

26. Глузман О.В. Базові компетентності: сутність та значення в життєвому успіху особистості. *Педагогіка і психологія : Вісник НАПН України*. 2009. № 2 (63), С. 51-60.
27. Державний стандарт базової загальної освіти : Постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
28. Джемми А. Калверт, Чарльз Спенс, Баррі Е. Стайн. Довідник із мультисенсорних процесів. *The Handbook of Multisensory Processes*. 2004. URL: <https://mitpress.mit.edu/9780262033213/the-handbook-of-multisensory-processes/>
29. Дзинглюк О.С., Гречиха В.А. Патріотична пісня як невід'ємний елемент національної свідомості українців. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Т. 2. Вип. 9, С. 118–123. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/33176>.
30. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 3 -тє вид., випр. Київ : Академвидав, 2015. 304 с.
31. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н.П. Наволокова. Харків : ВГ «Основа», 2009. 176 с.
32. Євтух М.Б., Піньковська Е.А., Черкашина Т.В. Методики особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності на засадах самопізнання : навч.-метод. посібник для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2015. 400 с.
33. Євтух М.Б., Черкашина Т.В. Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення : підручник. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2017. 348 с.
34. Зеленська Л.Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора (на прикладі програми «Освітологія»). *Молодь і ринок*. 2021. № 9(195), С. 16-20. 2
35. Зеленська Л.Д. Модерація як форма реалізації супервізії в НУШ. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах / Харк. нац. пед. ун-т імені Г.С. Сковороди. 2021. Т. 2, С. 95-98.
36. Ідеальна їжа: мультисенсорна наука про їжу та харчування. *The Perfect Meal: The Multisensory Science of Food and Dining*. Ч. Спенс. 2014.
37. Ілліна О.В. Проблема вмінь, необхідних для організаторської діяльності вчителя в історії педагогічної думки. *Вісник Житомирського державного педагогічного університету*. 2018. № 24, С. 63-66.
38. Інклюзивна освіта: навчальний посібник / М. Порошенко та ін. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
39. Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти: керівництво для тренерів: навч.-метод. посібник. Київ, 2018. 174 с.
40. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посібник / авт.-укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : АПН, 2002. 136 с.
41. Ісаєва Г. Метод проєктів – ефективна технологія навчання. Підручник для директора. 2005. № 9-10, С.4-10.
42. Калініна Л.М. Реформування освіти в Чеській республіці. Вересень. 2013. № 1 - 2(62-63), С. 10-24.

43. Книш І.В. Кліпове мислення як норма та прояв геніальності. Нові виміри духовності на початку XXI століття : матеріали VI Міжнародної on-line конференції (24-25 травня 2018 року, Сумський державний університет) / за ред. проф. І.П. Мозгового. 2018. С. 48-49.
44. Коберник О.М. Проективна педагогіка і національна школа. *Шлях освіти*. 2006. № 7, С. 7-9.
45. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://bit.ly/3Fjy05x>. (дата звернення: 30.11.2022).
46. Ковальова С. Комплекс та особливості інтонацій мистецтва. ІНФОРМАЦІЙНО–МЕТОДИЧНИЙ ЗБІРНИК. 2020. № 12 / (235), С. 68-79.
47. Ковальова С.В. Концептуальні основи інтеграції мистецької освіти. Проблеми підготовки сучасного вчителя : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. 2012. Вип. 5. Ч. 2, С. 47-56.
48. Ковальова С.В. Психолого-педагогічні умови розвитку музичного сприймання учнів як складової змістової лінії “Сприймання та інтерпретація мистецтва” на уроках мистецтва . Інформаційно-методичний збірник : спеціалізоване педагогічне видання департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації та Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів». 2022. № 3 (257), С. 4-19.
49. Конституція України. Основний закон. Київ, 1996. URL: <https://bit.ly/3W15vu3>
50. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді : додаток до Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641. Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки України. 2015. № 8, С. 87–95.
51. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : Розпорядження КМУ від 14.12.2016 № 988-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p>
52. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». URL: http://osvita.ua/legistion/Ser_osv/54258
53. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах України / Л. Масол; Інститут проблем виховання АПН України. Шкільний світ. 2002. № 9 (137), С. 1-16.
54. Коротун О. Методологічні засади змішаного навчання в умовах вищої освіти. *Інформаційні технології в освіті*. 2016. № 3 (28), С. 117-129.
55. Коханова О. Психологія партнерської взаємодії в освіті : навч.-метод. посібник. Київ : Вид-во ПП Щербатих О.В., 2011. 104 с.
56. Кремень В.Г. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (До 30 річчя незалежності України) : монографія. Київ: КОНВІ ПРИНТ, 2021. 148 с.
57. Кремень В.Г. Світ знання : людина, наука, освіта. Київ : Знання України, 2016. 87 с.
58. Кремень В.Г., Ляшенко О.І., Локшина О.І. Загальна середня освіта України в контексті освіти країн Європи: тривалість і структура : наук.-аналіт. доп. / НАПН України, Ін - т педагогіки НАПН України. Київ: Педагогічна думка, 2020. URL: <https://undip.org.ua/library/naukovo-analitychna-dopovid-zahalna-serednia-osvita-ukrainy- v-konteksti-osvity-krain-yevropy-tryvalist-i-struktura/>
59. Кугуенко Н.Ф. Активні та інтерактивні методи навчання як фактор забезпечення педагогіки успіху. *Джерело педагогічної майстерності*. 2008. № 2, С. 32-
37. Куля О.М. Патріотичне виховання школярів на традиціях українського народу. Виховна робота в школі. 2017. №2, С .9-11.
60. Любчак Н.М. Проектні технології: сутність та особливості використання у навчальному процесі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*.

Серія: Педагогічні науки. 2014. Вип. 122, С. 144-150.

61. Ляшенко О.Д. Художньо-педагогічна інтерпретація музичного твору в професійній підготовці майбутніх вчителів музики: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2001. 211 с.

62. Макаренко В.М., Туманцова О.О. Як опанувати технологію формування критичного мислення. Харків : ВГ «Основа», 2008. 320 с.

63. Максименко С.Д. Рефлексія – шлях до продуктивного самовизначення. *Психолог.* 2005. № 1, С. 19-22.

64. Манько В.А. Проблемне навчання як актуальна науково-педагогічна проблема. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи.* 2006. Вип. 25, С. 102-106.

65. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія. Київ : Промінь, 2006. 432 с.

66. Масол Л.М. Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2019. 208 с.: іл.

67. Масол Л.М. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2020. 160 с.: іл.

68. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в школах у 2022/2023 навчальному році / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL: <https://bit.ly/3VVI00D>

69. Модельні навчальні програми. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/>

70. Моргун В.Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. *Постметодика.* 2010. № (6)97, С. 2-15.

71. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н.М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.

72. Овчаренко О.П., Лазар А.П., Матюшко Р.П. Основи радіаційної медицини: навч. посібник. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2002. 208 с.

73. Онопрієнко О.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. *Український педагогічний журнал.* 2016. № 4, С. 36-42.

74. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. Київ : Освіта України, 2010. 274 с.

75. Плівачук К.В. Духовно-моральне виховання учнівської молоді як умова ціннісного становлення особистості. *Народна освіта.* 2016. Вип. 1, С. 37–44. URL: <https://www.narodnaosvita.kiev.ua/>.

76. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Посібник для вчителя. Київ, 2014. 280 с.

77. Пометун О.І, Сущенко І.М. Основи критичного мислення: метод. посібник для вчителів. Дніпро: ЛІРА, 2016. 156 с. Пометун О.І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навч.-метод. посібник. Київ : Вид. дім «Освіта». 2020. 192 с.

78. Пометун О.І. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.- метод. посібник. Київ, 2020. 104 с.

79. Помиткін Е.О. Психологія духовного розвитку особистості : монографія. Київ : Наш час, 2007. 280 с.

80. Президент Латвії розповів, якою бачить Україну після перемоги у війні. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/09/11/7146563/>

81. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст. 380.

82. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України.* 2017. 27 верес. (№ 178-179). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

83. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://sje.gov.ua/law/zakon-ukraini-N-463-ix-pro-povnu-zagalnu/>
84. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2020, № 31, ст. 226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
85. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 05.12.2015 № 389-VIII-XII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 28, ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
86. Про професійну освіту : Закон України від 10.02.1998 № 103/98. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text>
87. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06.06.2019 № 2745-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
88. Просіна О.В. Технології інтегрованого викладання предметів “Мистецтво” та “Художня культура” в загальноосвітній школі :навчально-методичний посібник. Луганськ, 2007. 200с.
89. Р.Дж.Уорд, А. Маршалл, А. Ашраф, С. Вюргер. Запахи змінюють зовнішній вигляд кольору. Crossmodal Perception: The Final Frontier. 2023. URL: <https://www.frontiersin.org/research-topics/46233/crossmodal-correspondence/magazine>
90. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с.
91. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях: навчально-методичний посібник / укладач А.В. Аносова; за заг. ред. Е.А. Піньковської, Т.В. Черкашиної. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 152 с.
92. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : Наказ МОЗ України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
93. Сенчина Н.Г. Формування педагогічної рефлексії учителів гуманітарних спеціальностей у післядипломній освіті : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2019. 22 с.
94. Сікора Я. Інтеграція електронного навчання і дистанційних освітніх технологій в навчальний процес ВНЗ. *Актуальні питання сучасної інформатики*. 2023. № 3, С. 92-95.
95. Смагіна Т.М. Зміщення акцентів з hard skills на soft skills в підвищенні професійної компетентності педагогів у системі післядипломної освіти. *Розвиток професійної компетентності педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти регіону: збірник матеріалів конференції*. Житомир. 2017. С. 21-29.
96. Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка . Київ: ІЗМН, 1997. 232 с.
97. Степанова Н.М., Кудін В.С. Календар морально-патріотичних цінностей сучасного школяра: науково-методичний посібник. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 152 с.
98. Стрельников В.Ю. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні здоров'я людини. *Постметодика*. 2010. № (6)97, С. 15-21.
99. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. Кухаренко та ін.; за ред. В. Кухаренка. Харків : Міськдрук, 2016. 284 с.
100. Технології професійного розвитку педагогів: навч.-метод. посібник / упорядники: Т.М. Сорочан, М.І. Скрипник; Держ. вищ. навч. закл. «Ун-т менеджменту освіти». Київ, 2016. 231 с. URL: <https://bit.ly/3j19Fso>
101. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності : Наказ МОН України від 10.12.2021 №1340. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>
102. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа» / уклад.: Клокар Н.І., Нікулочкіна О.В. Київ, 2018. 6 с.
103. Типові освітні програми. URL: <https://bit.ly/3EW5dlM> _

104. Удовицька Т.А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). *Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис*. 2013. Вип. 31. Т. VIII (50), С. 407-416.
105. Чебан А. «Незламні» у виконанні хору «Симфонія». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=8BoPdSC50S0>
106. Чебан А. «Повертайтеся, лелеки, в Україну» у виконанні гурту «LIBERTY». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=D24xsAR5J3s>
107. Чебан А. «Вишиванку одягну» у виконанні гурту «LIBERTY». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=z9sfer1alK4>
108. Чебан А. «Нескорена» у виконанні гурту «LIBERTY». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=D24xsAR5J3s>
109. Чебан А. «Переможне попури» у виконанні інструментального ансамблю «Чарівні дзвіночки». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=cdxqgYH1zrMi>
110. Чебан А. «Тримайся, моя рідна Україно» у виконанні гурту «LIBERTY». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Z1OsbHyb2-g>
111. Чебан А. «Я україночка» у виконанні гурту «LIBERTY kids». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Z1OsbHyb2-g>
112. Черкашина Т.В. Сучасні педагогічні практики: педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення: навчально-методичний посібник для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 162 с.
113. Чернявська А. Емоційний інтелект – запорука успішного навчання. *Молодь і ринок*. 2012. № 12, С. 136-139.
114. Швець Т. Тьюторські компетенції, або Чому не кожен вчитель може стати тьютором. 2018. URL: <https://bit.ly/3irvxgm>
115. Шлейхер А. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21 -го століття / пер. з англ. Г. Лелів. Львів: Літопис, 2018. 296 с.
116. Шуневич О.М. Фасилітативний підхід як умова трансформаційного навчання вчителів у післядипломній освіті. *Суспільні дисципліни як засіб формування цивілізаційної компетентності здобувачів освіти: матеріали I Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції*. Рівне. 2018. С. 219-224.
117. Щолокова О.П. Методика викладання світової художньої культури : підручник. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. 288с.